

Asia

EU; Koulutus; Tiedonanto digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta 2021-2027

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 11/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 30.9.2020 tiedonannon *Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta 2021-2027; Koulutuksen mukauttaminen digiaikaan* (COM(2020) 624 final).

Tiedonanto on jatkoa komission vuonna 2018 antamalle tiedonannolle *digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta* (COM(2018) 22 final).

Tiedonantoa on tarkoitus käsitellä myös koulutusalan EU-huippukokouksessa, jota komissio isännöi verkossa 10.12.2020.

EU-puheenjohtajamaa Saksa laatii päätelmät digitaalisesta koulutuksesta Euroopan tietoyhteiskunnissa. Päätelmät hyväksytään koulutusneuvostossa 30.11.2020.

Tiedonanto sisältää useita uusia eri aloitteita, jotka komissio kertoo valmistelevansa pääasiassa vuosien 2021-2022 aikana. Suomen kannat näihin yksittäisiin aloitteisiin muodostetaan siinä vaiheessa, kun komissio on antanut niistä esityksensä.

Suomen kanta

Suomi pitää komission tiedonantoa digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta oikeansuuntaisena kehityksenä laadukkaan ja osallistavan digitaalisen koulutuksen mahdollistamiseksi EU:ssa. Suomi on johdonmukaisesti korostanut digitaalisen koulutuksen kokonaisvaltaisen kehittämisen merkitystä. Muuttuvien osaamis- ja taitovaatimusten lisäksi, digitalisaatio vaikuttaa myös siihen, miten koulutusta ja opetusta järjestetään. Digitaalisen koulutuksen strateginen edistäminen osana eurooppalaisen koulutusalueen kehittämistä oli osa myös Suomen EU-puheenjohtajakauden teemoja ja tiedonannon voi katsoa vievän tätä tavoitetta osaltaan eteenpäin.

Suomi on yhtä mieltä siitä, että digitaalisen koulutuksen kehittäminen vaatii pitkän ajan otetta ja tukee komission esittämää kahta EU:n tason koulutuksen digitalisaation strategista painopistettä digitaalisten valmiuksien, kyvykkyyksien ja osaamisen kehittämiseksi. Koulutuksen digitalisaatio on edennyt viime vuosina hyvin eri tahtiin

EU:n jäsenmaiden kesken, minkä lisäksi EU-tason koulutuksen digitalisaatiota tukevat aloitteet ovat olleet pirstaleisia ja jopa päällekkäisiä. Suomi pitää tärkeänä, että tulevat EU-tason toimenpiteet ovat kunnianhimoisia, vaikuttavia ja tuottavat lisäarvoa jäsenmaille. Kaikissa käynnistettävissä toimissa tulee päällekkäisyyden välttämiseksi kiinnittää huomiota jo olemassa oleviin ratkaisuihin ja kehittämishankkeisiin.

Suomi katsoo, että komission ehdottamat toimet yhteentoimivuuden, avoimuuden, saavutettavuuden ja opettajien digitaalisen pedagogiikan ja asiantuntemuksen lisäämiseksi ovat lähtökohtaisesti kannatettavia tehokkaan digitaalisen koulutusekosysteemin kehittämiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että koulutuksen digitalisaatiota kehitetään ihmiskeskeisesti. Suomi pitää myönteisenä, että tekoälyn ja oppimisanalytiikan eettiset näkökulmat on nostettu toimintasuunnitelmaan, ja katsoo, että koulutusdatan hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä ja toimenpiteitä tulisi edistää laajemmin EU-tasolla. Jäsenmaiden osaaminen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen tässä on kannatettavaa.

Digitaalisessa muutoksessa tarvittavia digitaalisia taitojen ja osaamisen osalta Suomi muistuttaa, että digitaalinen muutos edellyttää panostuksia inhimilliseen pääomaan ja erityisesti koulutuksen ja osaamisen kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä kehittämistä koko koulutusjärjestelmän tasolla. Motivaatio ja perusta oppimiselle rakentuvat jo varhain varhaiskasvatuksesta lähtien. Myös tutkimuksen ja koulutuksen välistä yhteistyötä tulee tiivistää. Samalla Suomi korostaa, että työssä tarvittavien digitaalisten taitojen rinnalla on tärkeää taata kansalaisille myös sellaiset tiedot, taidot ja osaaminen, jotka turvaavat tasavertaiset mahdollisuudet toimia ja osallistua digitalisoituvan yhteiskunnan eri toimintoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää heikommassa asemassa oleviin.

Suomi tarvitsee lisätietoa eurooppalaisesta digitaalisten taitojen todistuksesta. Euroopan laajuinen digitaalisen koulutuksen keskus on alustavasti kiinnostava, mutta sen sisältö ja yhteydet muihin foorumeihin tulee tarkentaa. Myös digitaalisen koulutuksen toimeenpanon seuranta ja arviointi osana eurooppalaisen koulutusalueen hallinnollista kehystä vaatii selkeyttämistä.

Koronakriisistä johtuen moni jäsenmaa suunnittelee parhaillaan toimenpiteitä digitaalisen kyvykkyyden ja valmiuksien kasvattamiseksi. Suomi toivoo komissiolta selkeämpää tiekarttaa EU-tason jo käynnissä olevista ja tulevista aloitteista ja kehityskuluista kansallisten suunnitelmien tueksi.

Pääasiallinen sisältö

Komissio esitteli 30.9.2020 tiedonannon koskien digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa vuosille 2021-2027. Tiedonanto on jatkoa vuonna 2018 hyväksytylle digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta osana eurooppalaisen koulutusalueen perustamista koskevaa visiota. (COM(2018) 268 final). Tiedonannossa esitettyjen toimien nähdään tukevan eurooppalaisen koulutusalueen toimeenpanon lisäksi Euroopan osaamisohjelman (COM(2020) 274 final) ja uudistetun ammatillisen koulutuksen politiikan tavoitteita.

Uuden toimintasuunnitelman tavoitteena on edistää digitaalisen koulutuksen laatua, osallistavuutta ja saavutettavuutta koko EU:n alueella. Siinä kehoitetaan toteuttamaan toimia, joilla lujitetaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä Euroopan tasolla sekä

yhteistyötä sidosryhmien kanssa ja niiden välillä, jotta koulutusjärjestelmät olisivat oikeasti valmiita digitaali-aikaan.

Komissio kertoo järjestäneensä tiedonantoa laatiessaan lukuisia sidosryhmien kuulemisia, joiden tarkoituksena oli saada tietoa ja kerätä näyttöä toimintasuunnitelman toimenpiteille. Esitetyllä digitaalisen koulutuksen visiolla ja toimenpiteillä keskitytään koulutuksen pidemmän aikavälin digitaaliseen muutokseen Covid-19-kriisin oppeja hyödyntäen. Nyt esitetty toimintasuunnitelma kattaa seuraavan ohjelmakauden (2021–2027) ja siinä esitetään painopisteet ja niitä vastaavat toimet, joilla EU voi saada aikaan lisäarvoa. Komissio mainitsee koronakriisin aiheuttaman laajan siirtymän etäopetukseen korostavan entisestään tarvetta laadukkaan digitaalisen koulutuksen edellytysten vahvistamiselle Euroopassa, mikä edellyttää pitkäjänteistä ja strategista lähestymistapaa.

Komission esittämän digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmalla on kaksi strategista painopistettä: tehokkaan digitaalisen koulutusekosysteemin kehittäminen ja digitaaliseen muutokseen tarvittavien digitaitojen ja -osaamisen parantaminen. Näihin kahteen digitaalisen koulutuksen osa-alueeseen puuttumisen edellyttää politiikkaa ja toimia useilla aloilla kuten infrastruktuuri, strategia ja johtajuus, opettajien taidot, oppijoiden taidot, sisältö, opetussuunnitelmat. Vaikka jäsenvaltiot vastaavat opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmiensä organisoinnista, esittää komissio, että EU:n toimilla voidaan edistää laadukkaan ja osallistavan koulutuksen kehittämistä tukemalla yhteistyötä, tietojen vaihtoa hyvistä käytännöistä, puitteita, tutkimusta, suosituksia ja muita välineitä. Komissio ehdottaakin eurooppalaisen digitaalisen koulutuksen keskuksen perustamista digitaalisen koulutuksen yhteistyön ja tiedonvaihtojen vahvistamiseksi EU:n tasolla sisältäen muun muassa digitaalista koulutusta koskevien kansallisten neuvontapalvelujen verkoston, toimintasuunnitelman täytäntöönpano ja digitaalisen koulutuksen kehittämisen seurannan Euroopassa, monialaisen yhteistyön muun muassa yhteentoimivuutta, laadunvarmistusta, ympäristön kestävyyttä, saavutettavuutta ja osallisuutta varten sekä digitaalista koulutusta koskevien yhteisten normien tarkastelu ja digitaalisen koulutuksen think-and-do-ajatushautomo ja käyttäjälähtöinen innovointi digitaalisen koulutuksen hackathon-tapahtuman välityksellä.

Komissio kertoo, että digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman seuranta ja arviointi varmistetaan osana eurooppalaisen koulutusalueen hallinnollista kehystä. Kunkin toimen osalta sovelletaan keskeisiä suorituskykyindikaattoreita, joiden avulla voidaan arvioida edistymistä ja toteuttaa tarvittaessa mukauttamis- ja sopeuttamistoimia. Komissio tekee vuonna 2024 digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa koskevan kattavan tarkastelun, jossa se arvioi toimintasuunnitelman tavoittavuutta ja vaikutusta. Tämän tarkastelun perusteella komissio esittää tarvittaessa täydentäviä tai uusia toimenpiteitä. Toimintasuunnitelma ohjaa strategisesti myös Erasmus-ohjelmaa digitaalisen vaikutuksen lisäämiseksi esimerkiksi monimuotoliikkuvuuden valtavirtaistamiseksi.

Komissio painottaa tiivistä kumppanuutta ja yhteistyötä eri alueellisten, kansallisten ja EU-tason osapuolten kesken. Komissio kertookin järjestävänsä sidosryhmäfoorumien muodossa olevia yhteystoimintatilaisuuksia, joiden tavoitteena on lisätä monenlaisten sidosryhmien osallistumista ja luoda omavastuullisuuden tunnetta. Komissio näkee, että digitaalisen koulutuksen aloitteilla voidaan auttaa vahvistamaan kumppanimaiden ja EU:n välisiä suhteita mutta myös vahvistamaan suhteita EU:n ulkopuolisilla alueilla.

SEUT art.165, 166

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-30 (Koulutus) kirjallinen käsittely 9-10.11.2020

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sitoutuminen neuvoston suositukseen ei sellaisenaan aiheuta muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön eikä vaikuta Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Tiedonanto digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta liittyy vahvasti eurooppalaisen koulutusalueen toimeenpanoon vuoteen 2025 mennessä. Komissio antoi digitaalisen koulutuksen tiedonannon yhteydessä myös tiedonannot koskien eurooppalaisen koulutusalueen ja eurooppalaista tutkimusalueen.

Asiakirjat

COM(2020) 624 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jonna Korhonen, OKM, jonna.korhonen@minedu.fi
Erja Vitikka, OKM, erja.vitikka@minedu.fi
Ulla-Jill Karlsson, OKM, ulla-jill.karlsson@minedu.fi

EUTORI-tunnus

EU/2018/0540

Liitteet

Viite

Asiasanat	koulutus, digitalisaatio
Hoitaa	OKM, TEM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV
